

Napolj se spominja, da je bil včasih kraljeva rezidenca. Narodni čut in skupni jezik družita sicer cel narod, a prve iluzije Zedinjene Italije so se davno umaknile bolj hladnemu naziranju in individualnosti silijo na dan.

Toda vročerkvne deklamacije južnih Italijanov se ne smejo smatrati za preveč resne. Nova doba tehniškega napredka, ki zahteva hladno računajočega duha, je našla to ljudstvo nepripravljeno. Ko sem bil v Napolju, je bil že delj časa občinski svet razpuščen in županove posle je vodil vladni komisar. Mestno gospodarstvo je v takem neredu, da so vsi izgubili glave in občinstvo je neobčutno gledalo, da mu je vlada vzela avtonomno izvoljeno zastopstvo ter tako izrekla prebivalstvu samemu največjo nezaupnico. Neki dnevnik se je norčeval: „Pri kraju smo, nihče ne ve, kod in kam. Ne vemo, kaj je mestno premoženje, neznani so nam dohodki in stroški. Za svoje dolgove vemo samo zato, ker jih upniki terjajo, kaj ima mesto, nam pa nobena dobrotna duša ne pove.“ Tudi velikanskega prometa tujcev, ki iz celega sveta prihajajo uživati prirodno krasoto, ne znajo izrabljati v modernem zmislu. Napolitanec gleda, da vjame od tujca kak soldo, a novi, z vsem komfortom opravljeni hoteli, ki se kot krasne palače vrste ob morskem obrežju, eldorado bogatih Angležev in Američanov, so vsi lastnina Nemcev in Švicarjev. Domačin se skromno raduje svoje krasne prirode, jo opeva in očuduje, a brezsrčni spekulativni tujec od nje bogati. Ni samo tukaj tako... Pa prepustimo te skrbi Napolitancem samim in izprehajajmo se dalje po mestu!

Vse ljudsko življenje se odpira na ulici z naivno odkritosrčnostjo. Povsod srečujemo prodajavce, ki vsiljujejo na cesti svoje blago. A to niso krošnjariji — ne, tako visoko se ne povzpne Napolitanec; pravi krošnjar bi bil že veletržec v tej službi. Eden ima tri svinčnike in jih ponuja cel dan, skače v

tramvajske vozove, leta za kočijami, vpije, kakor bi imel bogvekaj na prodaj, in jih pomoli vsakemu pod nos, dokler se jih ne iznebi. Zakaj bi se trudil s štirimi svinčniki, če mu pa zadostuje dobiček, ki ga ima od treh? Drugi prenaša dvajset pol papirja ali nekaj razglednic, tretji ima nekaj šivank ali pet škatlic vžigalic. Za vsako stvar zahteva trikrat več, nego je vredna, a jo dá slednjič tudi pod ceno,



NAPOLJ: KAPUANSKA VRATA

FOT. BROGI; FIRENZE

samo da dobi priložnost še kaj več priberati od kupca, ki se ni dal opehariti. Kuha se kar na ulici in prodajavci ponujajo vsakovrstne jedi, ki jih more pa uživati samo pristen Napolitanec. Posebno živahno je okoli prodajavcev makaronov, ki kuhajo v velikih kotlih. Jé se kar z roko; makaron se dvigne visoko v roki in izpušča v usta, dokler ne izgine v prepadu. Sredi množice vidiš deklamujočega človeka, ki se izprehaja med poslušavci ali stoji na stolu in hvali